

Motion till riksdagen

1986/87:Ub302

Margareta Mörck och Margitta Edgren (fp)

Hemkunskap i grundskolan

I utredningen "Hushållning för välfärd" kan man läsa: "Hushåll är liksom företag produktionsenheter med bl. a. ekonomiska mål som kräver effektivt utnyttjande av knappa resurser. De resurser som hushållen förfogar över är inte bara pengar, utan också tid, arbete och kunskap." Enligt samma utredning kan det enskilda hushållet spara hundratals skattefria kronor, bara man utnyttjar sina tillgångar effektivt.

Redan innan barnen börjar skolan bör de läras att tänka ekonomiskt. Föräldrars exempel är viktiga, t. ex. hur man väljer kläder, att man ska hålla god ordning och vårda sina ägodelar och att inte slentrianmässigt kasta bort matrester. Föräldrarnas tid och omsorg betyder mycket för att ge barn förståelse för vad god hushållsekonomi innebär.

Utan att generalisera vågar vi påstå att det är dåligt sörjt för att dagens föräldrar ska kunna uppfylla dessa krav. Mestadels är båda förvärvsarbetande. Med ett pressat tidsschema har de svårt att klara planering av inköp och matlagning om de inte har fått lära sig det. Mönstret förs sedan över på barnen.

Hemkunskap är det enda ämne i grundskolan där man lär ut hushållsekonomi. Ämnet får stort utrymme i målsättningen för Lgr 80, men inte i timplanen. Undervisningen ska innehålla kost- och näringsfrågor, skötsel av ett hem, planering, inköp och matlagning. Alltsammans kunskaper som är lika nödvändiga för pojkar som för flickor.

Hur kan detta genomföras med endast 2 % av den totala tiden tilldelad för ämnet i fråga?

En stadiieveckotimme (= 40 min) är inlagd på lågstadiets timplan och en veckotimme per läsår på mellanstadiet. För att undervisa krävs inte någon särskild behörighet och undervisningen kan bedrivas i ett vanligt klassrum. I allra sämsta fall får eleverna hålla tillgodo med en muntlig beskrivning av hur det går till att baka bröd och tillreda en maträtt. Efter grundskolan är det ytterst få som får hushållsekonomisk utbildning.

I övergången från bondesamhälle till industrisamhälle förvandlades de flesta av oss från kunniga livsmedelsproducenter till okunniga konsumenter. Denna påtagliga brist hade kunnat avhjälpas genom insatser i den allmänna skolan.

Utvecklingen under 1960- och 1970-talen innebar att skolan gavs en mera teoretisk inriktning, medan praktiska kunskaper och träning värderades lågt. Skoltrötthet beror ofta på just detta. Ämnena matematik, svenska och engelska ges den högsta prioritet. Att kunna laga sin egen mat, att lära sig grundläggande livsbetingelser anses inte lika viktigt.

Samtidigt kan man iaktta en växande rädsla hos människor som undrar om de industriellt producerade hel- och halvfabrikaten verkligen är hälsosamma. Eftersom särskilt barnfamiljernas ekonomi blir alltmera ansträngd, finns det utmärkta skäl för att snarast sprida kunskap om, hur man av baslivsmedel tillreder goda, näringsrika och billiga måltider. "Uppfödning av människor" bör inte längre lågprioriteras i svensk skolundervisning.

Vi anser att ämnet hemkunskap bör finnas på schemat alla nio åren i grundskolan och att undervisningen bör meddelas av behöriga hushållslärare i ändamålsenliga lokaler.

Hemställen

Med hänvisning till ovanstående hemställer vi

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om hemkunskapsämnets vikt i grundskolan.

Stockholm den 27 januari 1987

Margareta Mörck (fp)

Margitta Edgren (fp)